

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår referanse: 25/01447-5
Arkivkode: ---
Saksbehandler: Christian Weisæth
Monsbakken
Deres referanse:
Dato: 26.08.2025

KS Høringssvar De er våre barn- om å holde hodet kaldt og hjertet varmt

KS har følgende innspill til rapporten fra ekspertgruppen:

1. KS støtter
 - a) at det utredes endringer i reglene om taushetsplikt og informasjonsdeling.
 - b) at det etableres en regional samarbeidsstruktur for politiet, kommunen, Bufetat/ BFE og spesialisthelsetjenesten i saker med akutt og alvorlig bekymring for barn («rød-knapp»)
 - c) tiltakene som foreslås utenfor institusjon og fengsel, deriblant en utvidelse av multisystemiske behandlingstilbud, bedre voldsspesifikk behandling, tydeligere retningslinjer for etterforskning av U15-saker, økt bruk av gjenopprettende prosess for barn under 15 år, bedre oppfølging av barn utsatt for kriminalitet, utvidelse av hurtigspor og økt bruk av mentorordninger.
 - d) tiltakene for økt kapasitet og kvalitet i fengselsplasser for barn, etableringen av et sikkerhetspsykiatrisk døgntilbud og pilotering av tre nye barnevernsinstitusjoner for barn i høy risiko
2. KS anerkjenner behovet for bedre koordinerte tjenester, også i kompliserte saker der barn begår gjentatt eller alvorlig kriminalitet. KS støtter ikke forslaget om at koordineringsansvaret skal ivaretas av barnevernstjenesten («gul-vest»), da dette bryter med prinsippet om rammestyring, kommunens organisasjonsfrihet og ikke vil være en hensiktsmessig plassering av koordineringsansvaret i alle kommuner.
3. KS mener endringene som forslås i barnevernloven om institusjonsopphold er positive, men vil peke på at dette reiser flere prinsipielle spørsmål knyttet til økt rettsliggjøring.
4. KS understreker betydningen av at staten oppfyller sin plikt til å bistå med plass i barnevernsinstitusjoner ved behov.
5. KS støtter ikke forslaget om gjentatt kriminalitet ikke lenger skal gi grunnlag for plassering i barnevernsinstitusjon uten samtykke, og støtter mindretallets forslag om en videre utredning av dette.
6. De økonomiske og administrative konsekvensene er ikke godt nok utredet for flere av forslagene og KS forutsetter at kommunene blir fullfinansiert ved eventuelle nye oppgaver.

Vårt høringssvar utdyper dette.

Vurderinger

KS landsstyre uttrykte uro for økning i kriminaliteten blant barn og unge og ungt utenforskap i sin uttalelse 24. mai 2024. Kommunesektoren spiller en avgjørende rolle for å legge til rette for å inkludere barn og unge, både i rollen som samfunnsutvikler, tjenesteyter, myndighetsutøver og lokaldemokratisk arena. Samtidig er kommunesektoren avhengig av gode rammebetingelser gjennom nasjonal politikk, og

godt samarbeid med nasjonale tjenester og myndigheter for å lykkes. Landsstyret samlet seg om en rekke forebyggende og inkluderende tiltak som kommunene skal sørge for. I tillegg kom en rekke krav og forslag til staten. Flere av forslagene i ekspertgruppens rapport er i tråd med disse, blant annet økt utbredelse av intensive foreldrestøttende tiltak, bedre kapasitet i statlige barneverns tilbud og bedre mulighet for informasjonsdeling.

Tiltak for bedre samordning og overganger mellom tjenester og sektorer

Gul vest-rolle:

KS anerkjenner behovet for bedre koordinerte tjenester, også i kompliserte saker der barn begår gjentatt eller alvorlig kriminalitet. Samtidig bryter forslaget med prinsippet om rammestyring ved at en bestemt tjeneste skal få ansvaret for å følge opp enkeltbarn. Rammestyring er en forutsetning for at kommunene skal ha et handlingsrom, slik at de kan fungere som lokale demokratier som kan gjøre lokale og individuelle tilpasninger av tjenestene. Juridisk rammestyring betyr at kommunene får reell handlefrihet ved gjennomføring av lovpålagte oppgaver, blant annet slik at de beholder en fleksibilitet til å se behov på tvers og samordne tjenester til brukerne.

Barnevernstjenesten kan i mange tilfeller være godt egnet til å ivareta denne rollen i mange kommuner. Å lovfeste, eller på andre måter regulere dette enten gjennom økonomiske incentiver vil være uheldig og svekke muligheten for lokale tilpasninger. I en del kommuner og for noen barn vil andre tjenester være egnet som koordinerende instans. Barnevernets mandat innebærer blant annet at tiltak skal avsluttes så raskt som mulig, og selv om mange av barna får tiltak gjennom barnevernet er det usikkert om det er denne tjenesten som er best egnet til å koordinere tjenestetilbudet til alle barn og unge som begår alvorlig eller gjentatt kriminalitet over tid.

I kunnskapsgrunnlaget presiseres det at det ca er 800 barn årlig som begår gjentatt eller alvorlig kriminalitet. Det fremgår imidlertid ikke om dette er de samme fra år til år, eller om det er 800 nye individer i målgruppen hvert år. En viktig forutsetning for å lykkes i det forebyggende arbeidet er langsiktig innsats og bygging av relasjoner over tid, i tillegg til godt samordnede og koordinerte tjenester. Dette tilsier at det kan være gode grunner til å organisere en gul vest rolle på andre måter enn under barnevernet. Det vil til syvende og sist være kommunens samlede innsats som er av betydning for målgruppen. Den statlige styringen bør etter KS syn ikke legge nye plikter eller roller til kommunen, detaljregulere hvem som skal utføre hva eller styre ressursinnsatsen mer enn i dag.

At det skal være en struktur på det forebyggende arbeidet fremgår av flere føringer kommunene allerede får fra staten, for eksempel barnevernloven. Samtidig er kommunenes forebyggende oppdrag gitt stykkevis og delt gjennom ulike sektorlover. Etatssamarbeidet har i oppdrag gitt av Kjernegruppen for utsatte barn og unge identifisert over 20 ulike lovverk som regulerer som omhandler kommunenes forebyggende ansvar for gode oppvekstvilkår for barn og unge. I tillegg viser kunnskapsgrunnlaget at kommunenes utfordringer og behov er preget av

- Begrenset økonomi, ressurser og handlingsrom:
- Ulik forståelse av forebyggingsbegrepet på tvers av nivåer og tjenester i kommuner
- Sektorisert og fragmentert innsats i kommunen
- Strukturer for medvirkning fra barn og unge varierer
- Fragmenterte kilder til kunnskap for kommunene

KS har forståelse for ekspertgruppens behov for å plassere den «gule vesten» i en spesifikk tjeneste/sector, men utfordringene for kommunene i å utvikle bedre og koordinerte tjenester vil ikke reduseres med et slikt nytt oppdrag til barneverntjenesten. KS vil også peke på at barneverntjenestene i mange kommuner er organisert som interkommunale samarbeid, noe som ytterligere taler mot at det er denne tjenesten som skal få ansvar for koordinering av tjenestetilbudet internt i kommunen og mot andre

spesialiserte tjenester.

Erfaringene fra evaluering av endringer i velferdstjenestelovene med skjerpede samarbeidsplikter, utført av NTNU samfunnsforskning, peker på noen av de samme utfordringene. Formålet med evalueringen er å undersøke om lovendringene over tid styrker oppfølgingen av utsatte barn og unge og deres familier, gjennom økt samarbeid mellom velferdstjenestene. Selv om lovendringer og veiledning er godt kjent i sektor mener flere det er krevende å finne en form på barnekoordinator som passer deres størrelse, utfordringer og organisering. Familiene forteller at de ikke opplever endringer i tjenesteapparatet etter de nye lovendringene. Ressursutfordringer pekes særlig på som en hindring for samordning og samarbeid.

KS mener den igangsatte utredningen i regi av KS om kommunale oppveksttjenester kan samles i en felles oppvekstlov kan være viktige grep for bedre koordinerte tjenester. Målet med utredningen er blant annet å legge til rette for bedre sammenheng i tilbudet til barn og unge og større handlingsrom i den kommunale organiseringen og tilpasning av tjenestene.

Stortingsmeldingen nevnt over erkjenner at dagens statlige innsats overfor kommunene er for uoversiktlig, og at det trengs en klarere struktur og mer langsiktig samarbeid for å gi kommunene bedre støtte til å følge opp barn og unge.

KS mener også at en rekke mindre tilskuddsordninger som har bedre inkludering som formål, bør slås sammen til større pottar med programfinansiering for tiltak knyttet til tiltak for inkludering av barn og unge. Dette innebærer at ulike tilskudd til barn og unge kommunene kan søke på fra staten samles i større og mer forutsigbare pottar med større rom langsiktige og tverrsektorielle satsinger der kommunens innsats rettes inn mot lokale utfordringer i større grad. Det er positivt at programfinansiering nevnes både i kommuneproposisjonen for 2026 og i St.meld 28 -Tro på framtida – uansett bakgrunn, som tiltak regjeringen vil konkretisere i forslag til statsbudsjett for 2026.

KS har begynt utredningsarbeid om et utviklingsprogram for kommunenes helhetlige ansvar på oppvekstområdet, basert på både dagens KS barnevernløft, ABSOLUTT-programmet og erfaringer fra folkevalgtprogrammet.

Rød knapp:

Når det er knyttet akutt og alvorlig bekymring til barn som begår alvorlig og gjentatt kriminalitet er det avgjørende at kommuner og statlig og regional forvaltning samarbeider godt for å sette inn tiltak. Det er i dag ingen formell samarbeidsstruktur hvor tjenester på ulikt nivå raskt skal etablere kontakt med hverandre for å vurdere situasjonen og avklare behov for videre samarbeid rundt barnet. En slik struktur kan bidra til at barn får samtidige, riktige og helhetlige tiltak. Prinsippene for samarbeidet bygger på prinsipper for beredskapsarbeid, slik at samarbeidet struktureres rundt etablerte ansvarslinjer og dermed kan implementeres mer effektivt og med større legitimitet. Når behov for tiltak og samarbeid er avklart går samarbeidet over i linjedrift.

Det fremholdes at terskelen for å utløse rød knapp-samarbeidet er ment å være høy. Og at det normalt må forutsettes at det er prøvd flere tiltak, men at den samlede bekymringen for barnet fremdeles er høy. Og det tenkes at samarbeidet vil innebefatte omtrent 50-100 tilfeller per år.

KS vil påpeke at dette sannsynligvis gjelder barn og unge som allerede er kjent for kommune, politi, Bufetat eller spesialisthelsetjenesten, og som i dag mottar tjenester eller oppfølging fra én eller flere av disse. Et rødt knappsamarbeid bør ikke være en erstatning for gode daglige samarbeid og godt koordinerte tjenester på tvers av forvaltningsnivået, som er et ansvar den enkelte tjeneste allerede har i dagens lovverk.

Gode koordinerte tjenester er blant annet avhengig av tydelig ansvarfordeling i det daglige arbeidet og

godt samarbeid i enkeltsaker. Gitt KS merknader til ansvarlig tjeneste i Gul-vest samarbeidet understrekes det at kommunen bør være representert, ut fra hva som er mest hensiktsmessig mtp situasjonsbeskrivelse og aktuelle tiltak i hver enkelt sak. Det er positivt at KS omtales som deltaker i arbeidet med å utvikle en eventuell veileder for rød-knapp samarbeidet.

En potensiell utfordring med rød-knappsamarbeidet er hvis det oppstår akutt og alvorlig bekymring for barn som begår alvorlig og gjentatt kriminalitet mens barnet er i institusjon. Da er det (barnevernet i) hjemkommunen som ansvarlig for å koordinere tjenester, også når barnet er plassert i institusjon i andre deler av landet. KS viser derfor til tidligere innspill om å gjøre bistandsplikten for statlige barnevernstiltak regional, det vil si at det skal fremskaffes tilbud i barnets/ ungdommens hjemregion. Dette ville bedret forutsetningene for langsiktig og tverrfaglig innsats ovenfor disse barna.

KS forutsetter at også Rød-knapp-forslaget følges opp i ekspertgruppen som skal utrede bedre tverretattlig samarbeid og informasjonsdeling ved forebygging av barne- og ungdomskriminalitet, ekstremisme og mishandling i nære relasjoner.

Utrede endringer i taushetsplikt:

KS støtter at det utredes endringer i reglene om taushetsplikt og vil bidra til dette blant annet gjennom arbeidet med ny oppvekstlov, hvor et av utredningens mål er å gjøre en vurdering av hva som kan være hensiktsmessig regulering av taushetsplikt og informasjonsdeling, som både understøtter samhandling og ivaretar personvern.

KS vil gi innspill til ekspertgruppen som skal utrede bedre tverretattlig samarbeid og informasjonsdeling ved forebygging av barne- og ungdomskriminalitet, ekstremisme og mishandling i nære relasjoner.

Tiltak utenfor institusjon og fengsel- mindre inngripende tiltak

KS har i landsstyrevedtak bedt om en utvidelse og videreutvikling av foreldrestøttene tiltak, og det er positivt at også ekspertutvalget peker på dette. Forslaget om helseteam ved barnevernsinstitusjoner og tydeliggjøring av spesialisthelsetjenestens ansvar støttes også. Bedre etterforskning av U15-saker og trygghetsprogram for fornærmede barn er også viktig og i tråd med tidligere innspill fra KS. Hurtigspor og gjenopprettende prosess kan bidra til trygghet og redusert gjentakelsesfare. Kommunene bør få midler til mentorordninger gjennom programfinansiering, der mindre tilskuddspotter samles i større poster som også gir økt lokalt handlingsrom.

KS støtter en utvidelse av Bufetat og BFE sitt MST-tilbud (Multisystemisk Terapi), at MST-CAN (Multisystemisk Terapi – Child Abuse and Neglect) opprettes i regi av Bufetat og BFE og at kunnskap om MST og MST-CAN i barnevernstjenestene økes. KS har i flere tidligere uttalelser også bedt om at tilbud om MST blir en del av statlig barneverns bistandsplikt og viser til vårt høringssvar til regjeringens forslag til forskrift av Bufetats saksbehandling ved tilbud om barneverntiltak til kommunene. Det er viktig at erfaringene med MST-CAN som allerede er etablert i kommunal regi brukes i dette arbeidet.

Dagens eksklusjonskriterier i MST utelukker at dette tilbudet igangsettes eller videreføres for noen av barna som begår alvorlig eller gjentatt kriminalitet, for eksempel institusjons- og fengselsopphold eller mangel på fungerende foreldre. KS støtter derfor at det enten gjøres tilpassinger av MST eller utvikles andre multisystemiske tiltak som treffer flere barn som begår gjentatt eller alvorlig kriminalitet.

KS støtter at nivået på kommunale egenandeler for tiltak i statlig barnevern bør gjennomgås og at det er viktig å lytte til Oslos innspill med tanke på deres finansieringsmodell for barnevernstjenesten, blant annet knyttet til korrigering for lønns, prisvekst og andre endringer i lovpålagte oppgaver.

KS mener at barn med volds og aggresjonsproblemer må få tilgang på spesialisert voldsspesifikk behandling på lik linje med voksne og støtter derfor økt utbredelse av voldsspesifikk behandling til barn. KS mener at behandlingstilbudet bør etableres regionalt og finansieres av staten og både spesialisthelsetjenesten, Bufetat og Konfliktrådet tar et større og tydeligere ansvar for å håndtere barn og unge med tydelig antisosial atferd som utøver grov vold eller problematisk og skadelig seksuell atferd. Det støttes at tilbud til barn som har skadelig seksuell atferd må ses i sammenheng.

KS har i flere sammenhenger pekt på utfordring med at mange barn i barnevernet ikke sikres god nok helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten. KS har derfor i høring av NOU 2023:24 støttet forslaget om at de regionale helseforetakene får plikt til å opprette helseteam knyttet til alle barnevernsinstitusjoner, samt prioritere disse barna i tråd med deres behov. Helseteamene må da inngå i et tett samarbeid med barnevernsinstitusjonene, det kommunale barnevernet, kommunale helsetjenester, fastlege og PPT. KS har videre pekt på at barn med alvorlige tilstander og uttrykk, som gjentagende vurderes for sykehusinnleggelse, bør ha særlig prioritet hos helseteamene. Helseteamene må også bidra til å følge opp barnet eller sørge for nødvendig kontakt med andre deler av helsetjenesten ved avslutning av institusjonsoppholdet, samt overføre nødvendig informasjon. Det bør vurderes om det er behov for presiseringer i regelverket av ansvaret i overgangene mellom kommunens og helseforetakets ansvar. Regelverket om prioriteringer, herunder prioriteringsforskriften bør gjennomgås for å vurdere om denne godt nok fanger opp utfordringsbildet for barn som samtidig trenger hjelp fra barnevernet. Helsedirektoratets veileder for prioritering i barne- og ungdomspsykiatrien bør gjennomgås for å bedre fange opp de psykososiale utfordringene til barn som er under barnevernets omsorg.

KS støtter at det bør være tydeligere retningslinjer for etterforskning av U15-saker. Det er viktig at barn og unge som bryter loven ser at dette får konsekvenser. Ikke bare for deres eget beste, men også for å (gjen)skepe trygghet hos ofrene for kriminalitet, og med tanke på den allmenne rettsfølelsen i befolkningen. I kunnskapsoppsummeringen fra Oslo Politidistrikt om Barn og unge registrert med 10 eller flere anmeldelser i 2023 er det også påpekt at saker med barn under 15 år nedprioriteres, blant annet av kapasitetshensyn og at det derfor ikke er gjennomført avhør av vitner. Etterforskning har en viktig rolle selv om den ikke fører til straffereaksjon. Videre heter det i rapporten at: Etterforskningen kan bidra til å sette andre etater, og spesielt barnevernet, i bedre posisjon til å utføre sitt arbeid, samt avdekke sårbarhetsfaktorer. Viktigheten av etterforskning av saker med gjerningspersoner under 15 år fremheves spesielt for de mer alvorlige sakene, herunder ran- og voldssaker. Riksrevisjonen påpekte også at det er manglende etterforskning og oppfølging av barn under 15 år som begår lovbrudd.

Etterforskning har som det fremgår også en rolle i å skape trygget for fornærmede og det støttes derfor at det etableres trygghetsprogrammet for fornærmede barn i alle politidistrikt. På samme måte støtter KS utvidet bruk av gjenopprettende prosess i U15-saker og mener en etablering av lokale hurtigspor i U18-saker over hele landet kan bidra til bedre oppfølging av barn og unge som begår alvorlig og gjentatt kriminalitet og fornærmede. I KS Storbynettverk for tiltak mot kriminalitet blant barn og unge oppdrag for 2024 påpekes det at konflikt i ungdomsmiljøene, bruk av sosiale medier og at mange av de mest aktive selv er ofre. Dette understreker behovet for hurtig reaksjon og oppfølging for å kunne deskalere situasjonen og skape trygghet og forhindre nye voldshendelser. Det er godt kjent at barn og unge som betegnes som gjengangere også i stor grad selv er ofre.

KS støtter at kommunene settes i stand til å etablere og tilby mentorordninger for barn som begår gjentatt eller alvorlig kriminalitet, for eksempel gjennom såkalt én-til-én oppfølging. Det er kommunene som er tettest på og best kan vurdere aktuelle tiltak. KS mener at det generelt er for mange ulike tilskudd og støtteordninger som retter seg mot kommunene med målgruppen barn og unge og foreslår at flere tilskuddspotter slås sammen til såkalt programfinansiering. Dette gir større fleksibilitet og forutsigbarhet for kommunen i planlegging, gjennomføring og evaluering av tiltak. Det kan også bidra til en tydeligere forankring og koordinering av ulike innsatser. KS anbefaler derfor at dette tiltaket finansieres innenfor en

slik ordning fremfor gjennom tildeling fra statsforvalter eller øremerkede midler.

Forslag til tiltak i institusjon og fengsel

KS har flere ganger påpekt at brudd på statens plikt til å bistå med plass i institusjoner og andre tilbud skaper alvorlige situasjoner for barn, unge og familier i utsatte situasjoner. Dette rammer også barn og unge som begår kriminalitet og deres ofre. Det innebærer videre økt press og høye kostnader for kommunale barnevernstjenester. Ekspertutvalgets forslag om å forsterke kapasiteten i det statlige barnevernet, støttes og er i tråd med tidligere innspill fra KS.

Utvalget foreslår at det er barnets behov, ikke grunnlaget for opphold i institusjon, som skal avgjøre om det kan gi begrensninger eksempelvis i form av bevegelsesfrihet, besøk og kommunikasjon. KS støtter dette og tiltak for bedre rettssikkerhet ved begrensninger for barn og unge under opphold i institusjon. Dette gjelder eksempelvis forslag om at barnevernstjenesten og barnevernsnemndene skal ta stilling til om det kan gis begrensninger for eksempel i bevegelsesfrihet og besøk ved beslutning om opphold i institusjon. Vi vil imidlertid påpeke at dette også innebærer økt rettsliggjøring av det profesjonelle skjønnet, og vil kreve mer ressurser fra barnevernstjenesten og nemdene. Forslag om økt periodisk kontroll i barnevernsinstitusjoner krever tid og ressurser, og kan gå på bekostning av annen nødvendig oppfølging av barn og unge.

Det foreslås at barneverns- og helsenemnda skal treffe vedtak om institusjonsopphold etter bvl § 6-1, altså også i de tilfellene der barnet selv og de som har foreldreansvaret samtykker til slikt opphold. Formålet er å bedre rettssikkerheten, et mål KS støtter. Forslaget innebærer likevel en risiko for å undergrave det tillitsbaserte samarbeidet mellom barnevernet og familier, og det står i noen grad imot den grunnleggende regelen om samarbeid i § 1-9 og minste inngreps prinsipp. Samarbeidsplikten er tydeliggjort i § 1-9 nettopp for å få frem betydningen av god kommunikasjon og samarbeid. Et samtykke har en videre betydning enn signaturen fra den samtykkende, det uttrykker ofte en enighet om et tiltak og en allianse mellom partene som er et viktig grunnlag for at tiltaket skal få effekt. Det ville være uheldig dersom effekten av forslaget ble svekkelse av relasjonsarbeid og redusert anvendelse av godt barnevernfaglig skjønn. Det vil også kunne ha negative effekter for relasjonsarbeidet og samarbeidet for øvrig om private parter utsetter å ta stilling til samtykke inntil sak behandles i nemnda.

Forslaget innebærer en økt rettsliggjøring og økning i omfanget av rettslige prosesser knyttet til tiltak etter barnevernsloven. Rettslige prosesser om tiltak det er enighet om kan vri fokus fra samarbeidsprosjektet det er enighet om og over på prosessen i seg selv. Forslaget gir også risiko for at saksbehandlingstiden forlenges.

Dersom nemnda ikke treffer vedtak til tross for at barneverntjenesten, barnet og foreldrene er enige om tiltaket, kan det bidra til at tiden det tar før barnet tilbys nødvendig tiltak, og svekke tilliten til barneverntjenesten.

Forslaget innebærer nye arbeidsoppgaver for barneverntjenestene, som må kompenseres med ressurser. Det må også tas med i beregningen ressurser til klagebehandling eller rettslig overprøving

Flertallet foreslår i tiltak 20 at gjentatt kriminalitet ikke lenger skal være et vilkår for vedtak om opphold i barnevernsinstitusjon uten samtykke. Dette skal tydeliggjøre at barnevernets formål er omsorg og beskyttelse av barnet, ikke samfunnsvern eller straff. Tidligere utredninger har vurdert spørsmålet, med ulike konklusjoner. Mindretallet er kritisk til forslaget og påpeker at både menneskerettslige vurderinger og hensynet til barnet selv tilsier at hensynet til samfunnsvern (men ikke straff) og omsorg for barnet kan forenes i et barnevernstilbud. Det foreslås imidlertid en ytterligere utredning av mer egnede tilbud for barn og unge som begår alvorlig kriminalitet.

KS mener det er en risiko for at tiltak 20 innebærer at tilbud i det statlige barnevernet faller bort før

alternative tiltak er etablert, og at flere barn og unge dermed faller mellom tilbud i barnevernet og justissektoren. Dette kan i så fall forsterke utfordringene for dem, og for samfunnet knyttet til barne- og ungdomskriminalitet. Det er videre en risiko for at det gir flere barn og unge en vei inn i straffe- og justissporet fremfor et mer hensiktsmessig tilbud i barnevernets regi. Tidligere utredninger har også påpekt rettssikkerhetsmessige utfordringer ved forslaget, ved at reelle grunner til at det gis et barnevernstilbud ikke kommer frem. Tiltaket støttes derfor ikke. Bedre egnede tilbud til den aktuelle målgruppen bør heller utredes videre, slik mindretallet foreslår. I den forbindelse bør slik mindretallet påpeker vurderes hvordan hensynet til hjelp for barnet og samfunnsvern kan forenes på en bedre måte.

Ekspertutvalget foreslår ny § 14-24 om periodisk kontroll. Forslaget innebærer på den ene siden bedret rettssikkerhet. På den andre siden innebærer imidlertid forslaget en risiko for at fokus rettes mot prosessene i tilknytning til den periodiske kontrollen. Som ekspertutvalget peker på, er det tenkt at periodiske kontroller også skal kunne gjennomføres ved forhandlingsmøte. Det er sannsynlig at det regelmessig vil påberopes å være behov for forhandlingsmøte. Nemndas vedtak kan bringes videre til tingretten for rettslig prøving jf § 14-25. Forslaget åpner da for rettslig prosess med forhandlingsmøte hver fjerde måned gjennom et opphold.

Samlet innebærer endringene potensiale for betydelig flere prosesser. Kostnadene for barneverntjenesten i forbindelse med dette synes det ikke å være tatt høyde for.

KS har tidligere støttet opp om at nemnda skal ta konkret stilling til behovet for innskrenkninger på institusjon og få en rolle i periodisk kontroll av behovet og grunnlaget for dette, da det vil styrke barnets rettssikkerhet. Det er forutsatt at kommunens begjæring om tiltak til nemnda må innnta opplysninger om både kommunens og Bufetats vurdering av barnets behov, samt forslag til konkret institusjon for barnet. Det gjelder også vurderingen av hvilket behov for slik innskrenkninger som foreligger. En slik forutgående vurdering vil bidra til å skape større forutsigbarhet og bedre barnets rettssikkerhet. Vi mener forslaget forutsetter at helsekartleggingen foreligger og at bistandsplikten oppfylles. Dersom tilgangen på tiltak ikke svarer til barnets behov, kan det påvirke behovet for innskrenkninger. Det kan også ha betydning at den statlige bistandsplikten for tilbud om institusjonsplass gis en nasjonal avgrensning slik at barn kan risikere å få denne typen institusjonsplass i alle landets regioner, også langt fra hjemstedet. I praksis kan behovet for innskrenkninger oppstå ved iverksetting av et vedtak eller forsterkes under en for barnet uønsket plassering. Dagens adgang i § 10-9 bør derfor opprettholdes. Forslagene om nemndas behandling av innskrenkninger innebærer større arbeidsmengde og høyere tidsbruk på hver sak, både for barneverntjenesten og for barneverns- og helsenemnda. Dette må eventuelt kompenseres. Se videre om økonomiske og administrative konsekvenser av dette.

Økonomiske og administrative konsekvenser

De økonomiske og administrative konsekvensene av de foreslåtte tiltakene er ufullstendig utredet, for eksempel er det ikke gitt anslag på kostnadene ved økt økonomisk støtte til mentorprogram (tiltak 14).

Forslaget om «gul vest» anslår et behov på 60 årsverk for å innføre og i vareta koordinatoransvaret for barn som begår gjentatt eller alvorlig kriminalitet. Fordelt på omtrent 800 barn i målgruppen vil det bli ca 13 barn per årsverk. KS mener behovet for koordinering av tjenester vil variere for hvert enkelt barn og i den enkelte kommune, men vil uansett påpeke at behovet for å koordinere tjenester er et ledelsesansvar og at det er lite hensiktsmessig om ressursbruken rettes inn mot konkrete koordinatorfunksjoner for enkeltbarn. Det vurderes derfor at det er mer hensiktsmessig med en styrking av kommuneøkonomien generelt, slik at den enkelte tjeneste kan ivareta sitt ansvar.

KS er videre svært kritisk til kostnadsanslaget på innføringen av periodisk kontroll og de beregnede merkostnadene for barneverntjenesten (saksbehandler og advokat) til saksforberedelser og oppmøte i nemnda med kr 4,4 millioner årlig. Kostnadsoverslaget tilsier at hovedvekten av tiltenkt ressursbruk vil

være administrering og gjennomføring i staten og fylkesnemnda og ikke i kommunen. KS vurderer at de største kostnadene vil ligge til det kommunale barnevernet, med saksutredning, dokumentasjon og vurdering i forkant av nemndsbehandling i kommunene. Nemndsbehandling vil innebære vurderinger som går inn i legalitetsprinsippet, med menneskerettslige grenser. Denne type saksfremlegg er preget av krevende vurderinger, da de allerede er usatt for allerede omfattende inngrep. Det er derfor behov for betydelig barnevernfaglig kompetanse og juridiske vurderinger.

Innføring av en periodisk kontroll vil ha store administrative konsekvenser for det kommunale barnevernet som vil måtte forberede ny vurdering i fylkesnemnda kontinuerlig i oppfølging av den unge. KS mener på denne bakgrunn at de økonomiske og administrative sidene av forslagene må videre utredes for å sikre riktig kompensasjon av kommunens økte kostnader. Innføring av en slik periodisk kontroll kan også medføre en dreining av fokus på saksforberedelse og usikkerhet rundt rammer i tilbudet, på bekostning av viktig oppfølging av barnet/ ungdommen.

Med hilsen

Helge Eide
Områdedirektør

Kristin Holm Jensen
Avdelingsdirektør

Mottakere:
BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTET
Justisdepartementet

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur